

Gerrit Jan Timmerman, oud-voorzitter College van Kerkrentmeesters:

“Emotionele kant kerksluiting vraagt aandacht”

Een paar maanden geleden droeg Gerrit Jan zijn functie over aan Han Slootweg. De vertrokken voorzitter is blij met zijn opvolger en de andere leden van het dagelijks bestuur CvK. “Het beheer van de gebouwen en de niet-diaconale financiële middelen van de PGZ is bij hen in goede handen,” verzekert Gerrit Jan.

De voorzitter van het CvK maakt deel uit van de Algemene Kerkenraad (AK) en van het moderamen van de AK en is derhalve een belangrijk adviseur als het gaat om besluiten inzake de financiën. “De Hervormde Kerkvoogdij had destijds veel meer bevoegdheden dan de Gereformeerde Commissie van Beheer. Met de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) is een aantal bevoegdheden van het CvK naar de AK overgegaan,” noemt Gerrit Jan een verandering waarmee hij te maken kreeg. In het kader van de fusie moesten er meer zaken op één spoor worden gebracht, zoals de manier waarop de diaconieën functioneerden. Nog voor de officiële fusie werden de twee kerkelijke bureaus samengevoegd, een operatie waarbij deskundigheid ‘van buiten’ werd ingeschakeld. Veranderingen die tijd kostten en die zo zorgvuldig mogelijk moesten worden uitgevoerd.

Minder geld uitgeven

Dat de PGZ veel minder geld zou moeten uitgeven dan wel meer inkomsten moest genereren om tot een sluitende begroting te komen, was volgens Gerrit Jan al voor de fusie duidelijk. “De Hervormde Gemeente had al langer moeite de eindjes aan elkaar te knopen, maar ook de financiële situatie van de Gereformeerde Kerk verslechterde omstreeks die tijd. De opbrengst van Kerkbalans nam weliswaar niet af, maar werd wel door steeds minder mensen

opgebracht. Die trend zie je nog steeds in Zwolle, maar dat houdt natuurlijk wel een keer op.

Toen we in 2005 de begrotingen van de Zwolse hervormden en gereformeerden samenvoegden tot de PGZ-begroting 2006, was er een tekort. Vooral de personele kosten stegen maar ook die van de gebouwen. Terwijl we in die tijd ook moesten besluiten hoe we met de bouw van een PGZ-kerk in Stadshagen wilden omgaan. De nieuwe kerk die we daar bouwden, helaas zonder de steun van de rooms-katholieken, betekende een extra aanslag op de financiën. Twee jaar later werd met het Beleidsplan 2008 de aanzet gegeven voor beleidsmaatregelen om in 2012 in ieder geval een evenwichtige meerjarenbegroting te realiseren.”

Heel gevoelig

De voorzitter van het CvK was als lid van de AK direct bij de besluitvorming betrokken en kon zich vinden in de keuzes die de AK heeft gemaakt. “Kerkrentmeesters kunnen geneigd zijn het afstoten van kerken rationeel te benaderen”, merkt hij op. “Tegelijkertijd besef ik dat zo’n ingreep voor gemeenteleden heel gevoelig ligt. Mensen zijn getrouwd in die kerk, kinderen zijn er gedoopt en geliefden uitgedragen. Ook dient er aandacht te zijn voor medewerkers die het aangaat, zoals de kosters. Bij het afstoten van de Scheppingskerk in Holtenbroek, een paar jaar geleden, hebben we ervaren hoe diep de emoties gaan. Achteraf gezien is de overgang van de mensen uit de Scheppingskerk naar onder andere de Jeruzalemkerkgemeente redelijk goed verlopen, al denk ik wel dat we de emotionele kant van de zaak enigszins veronachtzaamd hebben. Daar moeten we nu bij het sluiten van de kerken meer aandacht voor hebben.”

Reacties

Uit de wijkgemeenten zijn diverse reacties gekomen op de besluiten van de AK. In een coproductie van AK-voorzitter Gégé Callenbach, de voorzitter van CvK, scriba Kees van der Woude en geassisteerd door hoofd Kerkelijke Bureau Nico Duijf, zijn de vragen die er waren zo snel mogelijk beantwoord. “Wij konden uitleggen waarom deze keuzes gemaakt waren”, verklaart Gerrit Jan. “Ook in zijn algemeenheid hebben we geprobeerd de gemeenteleden goed te informeren, onder meer via de wijkkerkenraden.” Als binnen enkele jaren alles waartoe nu is besloten ook is uitgevoerd, verwacht Gerrit Jan dat – rekening houdend met de gevolgen van ontkerkelijking en vergrijzing - de PGZ weer een basis heeft om de komende tien tot vijftien jaar goed te kunnen functioneren. “Je ziet echter ook hier het algemene verschijnsel, dat er wel belangstelling is voor religie, maar dat die zich niet vertaalt in daadwerkelijke participatie. Hoe je daar op moet inspelen als kerk, hoe je mensen betrokken krijgt en houdt? Dat zijn vragen die we met z’n allen moeten beantwoorden.”

